

Феномен Шубіна

Вперше я зіткнувся з феноменом Шубіна в 1971 році. Тоді я працював у відділі науки та навчальних закладів обкому. В один із днів вересня пролунав довгий телефонний дзвінок міжміської станції. Дзвонили з Мелітопольського горкому партії і вимагали повернути їм кандидата філософських наук Василя Івановича Шубіна, який пройшов конкурс і почав працювати в ДПТі. Я спочатку роз'яснював норми

В.І. Шубін

вузівської демократії та права вченого, а потім розсміявся. Ці люди просто не розуміли моїх пояснень, бо для них найвищим правом вважалося «право телефонного дзвінка». Разом з тим мене зацікавила така людина, за якою ридмаридують у Мелітополі. Згодом я зустрівся з В. І. Шубіним, бо з 1973 року разом з ним працював у ДПТі.

Василь Шубін народився в 1938 році в родині селянина, що мешкала в незвичайному селі Кіровської області Шубіні. Воно заховалося серед лісів Волго-Вятського району далеко на північний схід від таких центрів, як Ярославль, Кострома, Нижній Новгород. Тут жили старовіри. Жили за своїми законами. Не визнавали офіційної православної церкви, але суворо дотримувалися християнських звичаїв та норм моралі. Не пиячили, не палили. На вулицях не було чути брутальної російської лайки. Відзначалися надзвичайною майстерністю. Село жило міцною єдиною общиною. Тут ніколи не було кріпосного права. Тому відносини між членами общини відзначались повагою до людини та її праці. У багатодітній родині, окрім Василька, було ще п'ятеро дітей. Троє братів з дитинства працювали з деревом, а Василь більше любляв чоботарювати. Община за свій кошт забезпечувала роботу школи. Неписьменних у селі не було. Особливо прихильно ставилися до дітей, які любляли книгу та вчилися наполегливо і залюбки. Згодом Василь Шубін закінчив в обласному центрі м. Кірові технікум культурно-просвітньої роботи. Його як відмінника навчання було направлено до Московського інституту культури. Можна з певністю сказати, що від Москви Василь Шубін узяв усе можливе: він постійний відвідувач першокласних бібліотек, музеїв, виставок, театрів. В інституті він відомий як найвпертіший, найпрацьовитіший студент. І тому найвища, Ленінська, стипендія була надана Василю без будь-яких вагань з боку викладачів.

Після закінчення навчального закладу разом з дружиною Василь майже рік працював у Курському технікумі культури. Після народження доньки вирішив переїхати до Ташкенту, де жили батьки дружини. Спочатку прийшов на роботу до Палацу культури. Довелося згадати отриману ще в технікумі спеціальність акомпаніатора-акордеоніста. Згодом запросили працювати інспектором Міністерства культури Узбекистану. Живучи й працюючи в Узбекистані, Василь Іванович виявив себе не тільки як кваліфікований організатор творчої роботи, але насамперед, як висококультурна людина, котра розуміє, поважає народ, серед якого живе. Василь Іванович оволодів узбецькою мовою, досконало вивчав історію, побут, звичаї народу, глибоко цікавився давньою культурою, філософією узбеків. «Схід дав мені дуже багато як людині і фахівцю, - згадує В. І. Шубін. - Я просто не розумію тих, хто, живучи десятиріччями серед іншої нації, цурався її мови, історії, культури».

У 1964 році Василь Іванович став аспірантом кафедри філософії Ташкентського держуніверситету. Темою дисертації було дослідження філософії Канта та неокантіанців. Працював напружено. Філософія Імануїла Канта не сприймалася офіційною радянською ідеологією. Особливо не подобався його висновки про те, що хоча ідеї Бога, свободи, безсмертя не можна теоретично обґрунтувати, без них неможлива дійсна моральність людини, народу. Тому багато праць І. Канта не були перекладені російською мовою. Довелося Василю Івановичу користуватися німецькими виданнями Канта, які зберігаються в бібліотеках Москви й Санкт-Петербурга. Дещо купував у бібліофілів, букіністів.

Квітень 1966 року. Весь світ облетіла звістка про землетрус у Ташкенті. Старий Ташкент перетворився в руїни. Над містом разом з курявою до небес піднімалися людські зойки горя та розпачу. Повністю знищений був і будинок батьків жінки Василя Івановича. Жінка та донька дивом залишилися живі. На самого Василя Івановича впала стеля, і він отримав численні поранення. Довелось лікарям ампутувати одне око. Але постійна турбота про сім'ю, житло, наукову роботу примусила В. І. Шубіна піднятися з ліжка. Жили в наметовому містечку. У цей час потрібно було завершувати дисертацію, готуватися до захисту. Кожного разу Василь казав дружині: «Я поїхав до епіцентру». Справа в тому, що епіцентр землетрусу знаходився якраз у районі бібліотеки університету.

У 1967 році, за чотири місяці до закінчення аспірантури, В. І. Шубін достроково захистив дисертацію, ставши кандидатом філософських наук. У Ташкенті постійно працювала урядова комісія, яка пропонувала постраждалим житло у різних містах Радянського Союзу. Так Василь Іванович опинився в Мелітополі. Згодом подав документи на конкурс на заміщення посади доцента ДШТУ. Хоча я глибоко впевнений, що такий фахівець, як В. І. Шубін міг прикрасити своїм ім'ям і будь-який столичний університет. Інститут негайно надав В. І. Шубіну як висококваліфікованому спеціалісту двокімнатну квартиру.

Ще про один феномен Шубіна. У ці часи, насамперед для комуністів, з метою підвищення їх політичного рівня організовувалися різні гуртки, семінари. Багато в цій системі було хибного. Головним чином захищалася і пропагувалася одна-єдина ідеологія. Але було й позитивне. За приклад може стати робота семінару «Методологічні проблеми сучасної науки», керівником якого 20 років був доцент В. І. Шубін. Мені доводилося неодноразово виправдовуватися перед партійними чиновниками, чому до семінару Шубіна записалося 45 чоловік, а до іншого викладача тільки п'ять. Дійсно, учасниками семінару В. І. Шубіна намагались стати майже всі провідні вчені, завідувачі кафедр ДШТУ. Там вони отримували змогу подивитися на свої науково-технічні проблеми очима одного з найосвіченіших філософів.

Практикувалося в той час і відвідування викладачами гуртожитків для проведення бесід за круглим столом. Я, доцент кафедри історії, завжди намагався піти до гуртожитку разом з В. І. Шубіним. Бувало, що студенти виявляли інертність, але частіше були цікаві, несподівані запитання. І в цих випадках мене завжди вражала глибока ерудиція, феноменальна обізнаність Василя Івановича в різних галузях науки, техніки та громадсько-політичного життя.

В. І. Шубін - це фахівець з питань не тільки історії філософії, але й філософії освіти, культури. У його творчому доробку 180 наукових публікацій. Він є автором восьми навчальних посібників та двох підручників з філософії для ВНЗ України. Враховуючи цей науково-методичний доробок, В. І. Шубіну надають звання професора. У 1999 році В. І. Шубін вийшов на пенсію. І тут виявилася ще одна його прекрасна риса. Василь Іванович за багато років підібрав велику класичну бібліотеку. Класичну в тому розумінні, що він збирав твори філософів, виданих мовою оригіналу, а не популяризаторські брошури про ці твори. Багато книг з бібліотеки В. І. Шубін подарував своїм учням. Унікальні екземпляри дарує бібліотекам Москви, Санкт-Петербургу, Дніпропетровська. Хай читають та мудрішають люди!

Уже після виходу на пенсію у співавторстві з професором, доктором філософських наук В. П. Капітоном він у 1999 році написав книгу «Природа філософських знань». Підготував підручник для студентів вищих навчальних закладів з логіки. Він редактор філософського альманаху. У Санкт-Петербурзі вийшли з друку дві збірки філософської лірики поетів XIX-XX сторіч. Редакція цих видань у свій час звернулася саме до Василя Івановича з проханням написати узагальнюючі статті.

Задумів у професора В. І. Шубіна багато. Знать, вміння, досвіду, майстерності вистачає. Дай тільки йому, доле, здоров'я.

Регулярно Василь Іванович їздить на свою батьківщину - у село Шубіни.

Збираються ввечері сільські старожили і згадують батька Василя Івановича, який у 1944 році в боях біля угорського озера Балатон отримав дуже важке поранення і в 1946 році помер. Згадують і його покійну матір, і усіх Шубінів з села Шубіни, які своєю добропорядністю, чесністю, працьовитістю утверджують та славлять свій рід.

Куліш А. І.

К90 Легенди ДПТУ. - Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2005. - 460 с. – С.140-143.

966-8471 -13-Х